

NY ARKIVLOV - KAN VI GLEMME ARKIV NÅ?

Trond Kråkenes
Rune Kjølraug

DFØ-rapport 2021:7
september 2021

Dokumentasjons- og arkivfunksjonen i statlige virksomheter

En kartlegging

Fra kalveskinn til datasjø

Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Høring - Forslag til ny arkivlov

Høring | Dato: 05.10.2021

Opphavleg utgjeve av: Kulturdepartementet

Forslaget til ny lov skal erstatte gjeldande arkivlov frå 1992. Høyringsnotatet byggjer på utgreiinga til Arkivlovutvalet, NOU 2019:9 Frå kalveskinn til datasjø.

Status: Under behandling

Høyringsfrist: 14.01.2022

Følgende hovedmål gjelder for 2022:

- DFØs kunder har effektiv økonomistyring
- Offentlig sektor gjennomfører effektive og bærekraftige anskaffelser som bidrar til å fremme innovasjon
- Statsforvaltningen bygger på kunnskap, er utviklingsorientert og har god styring, organisering og ledelse
- Offentligheten kan enkelt ta i bruk informasjon om resultater og ressursbruk i forvaltningen

«**Samordning og digitalisering av arkivfunksjonen i staten**

De fleste statlige virksomheter har i dag en egen arkiv- og dokumentasjonsfunksjon og antall ansatte innen arkiv er ofte betydelig, selv for små virksomheter. Det kan derfor være mulig å effektivisere ved økt samordning og digitalisering av arkivfunksjonen. For å vurdere dette, bes DFØ kartlegge arkiv- og dokumentasjonsfunksjonen i staten på en måte som gjør det mulig å vurdere om det er et potensiale for effektivisering ved økt samordning og digitalisering. Oppdraget har frist 15. september 2021.»

Tildelingsbrevet til DFØ for 2021

Dokumentasjon og arkivfunksjonen i staten

Innfallsvinkel og metode

- Dialog med relevante aktører
- Referansegruppe
- Intervjuer

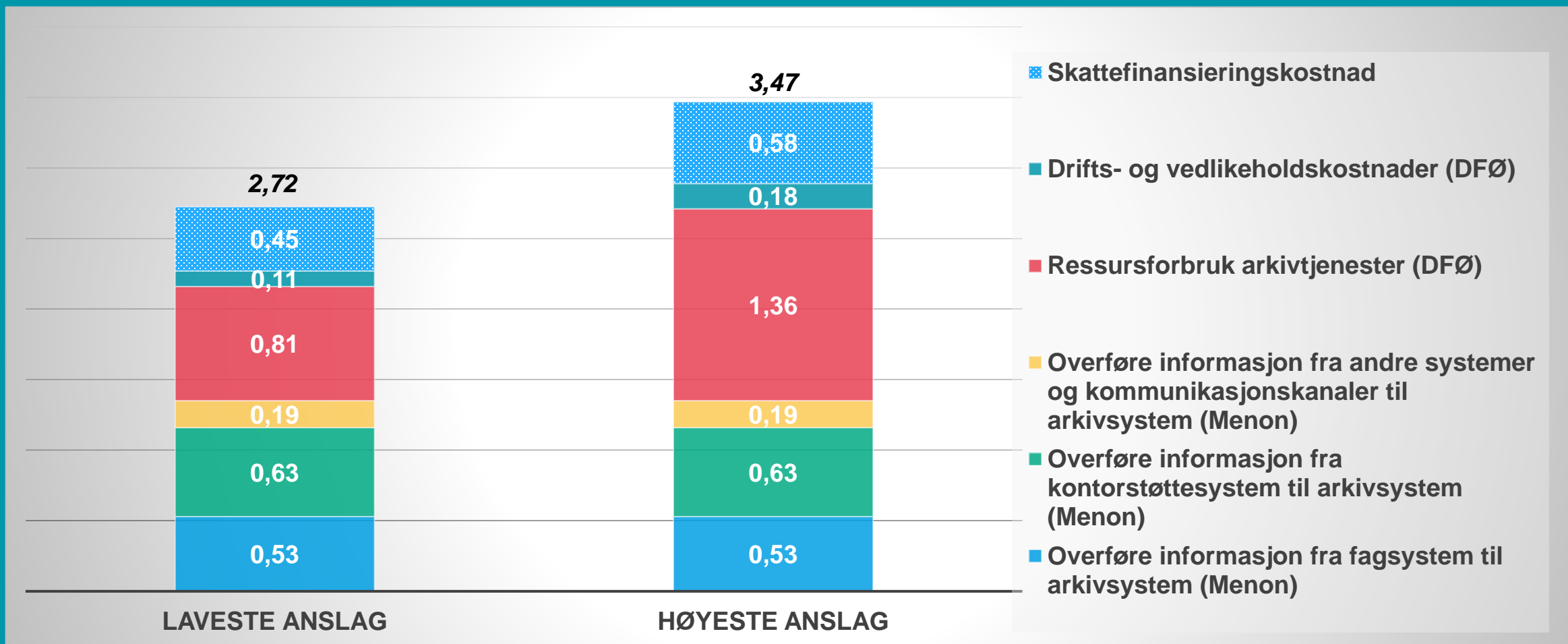
Informanter

- 31 virksomheter
- fem tjenesteleverandører
- ni brukere av tjenesteleverandører

Hovedproblemstillinger

1. Hva kjennetegner dokumentasjon- og arkivfunksjonen i staten når det gjelder utfordringer, organisering, teknologi og ressursbruk (Statusbeskrivelse)?
2. Hvilke mulige utviklingsløp kan vi se for oss for dokumentasjon- og arkivfunksjonen i staten fremover når det gjelder organisering og teknologi som kan gi bedre etterlevelse av dokumentasjon- og arkivkrav/behov og redusere ressursbruken?
3. Hvilke muligheter for samordning/felles organisering/drift av dokumentasjon- og arkivfunksjonen kan være særlig aktuelle å vurdere videre for fremtiden?

Sammenstilling, kostnadsanslag, estimerte arkivrelaterte kostnader i statsforvaltningen. Mrd. kr./år

NB! I tillegg kommer kostnader knyttet til investeringer/anskaffelser, eventuelle integrasjonsløsninger opp mot ulike fagsystemer mv.

Hovedbudskap

- Det er potensielt mye å hente både for kvalitet og ressursbruk gjennom å få endret tankesettet hos alle aktørene slik at man får bygd inn holdbare dokumentasjons- og arkivfunksjoner i fagsystemene.

Arkivverkets situasjonsbeskrivelse holder stand

Dokumentasjonsforvaltning i en digitalisert verden

- Dokumentasjonsforvaltning handler ikke lenger om å sende brev til hverandre.
- Gevinstpotensialet ligger i å drive dokumentasjonsforvaltning integrert i arbeidsprosessene i digitale fagsystemer.
- Digitaliserte arbeidsprosesser generer masse data automatisk som kan forklare hva som blir gjort, hvorfor det blir gjort og i hvilken kontekst det ble gjort.

Hva må til?

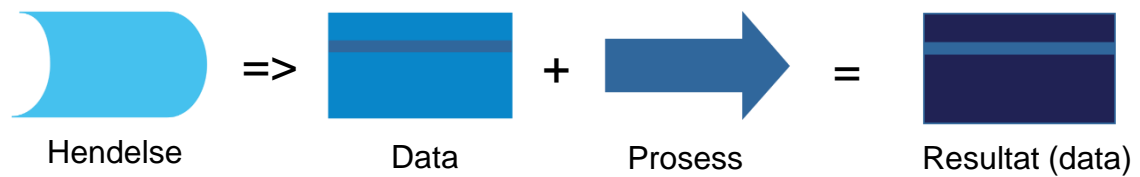
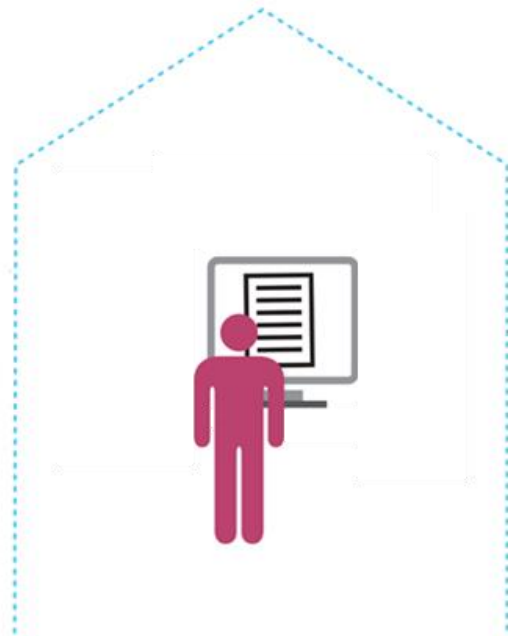
- Fokuset må endres fra **hvordan** ting skal arkiveres til **hva** som skal arkiveres.
- Modernisering av lovverk er viktig.
- Enda viktigere med tiltak som stimulerer innovasjon
- Vi trenger tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid.

***Architecture is about the important stuff.
Whatever that is.***

– Ralph Johnson, Martin Fowler

Saksbehandling i offentlig sektor

Utfordring 1 – digital transformasjon

I dag

1-10 år?

Smarte tjenester:

Automatisk saksbehandling, uten bruker, basert på analyse, AI eller maskinlæring

Individuelle tjenester:

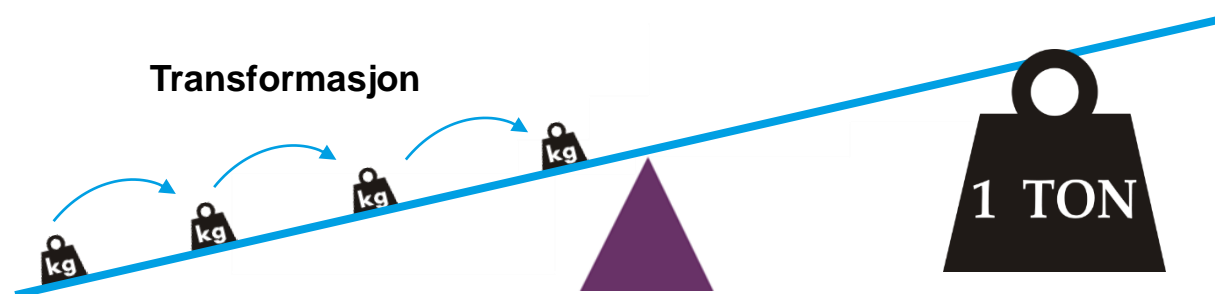
Automatisert saksbehandling basert på data («robot»), sammensatte tjenester

Digital kommunikasjon:

Smart ruting, strukturerte data og forretningstjenester

Sett strøm på papir:

Sende digitale brev til **alle**.

Vi har alle tilstander samtidig!

Utfordring 2 – datadrevet forvaltning

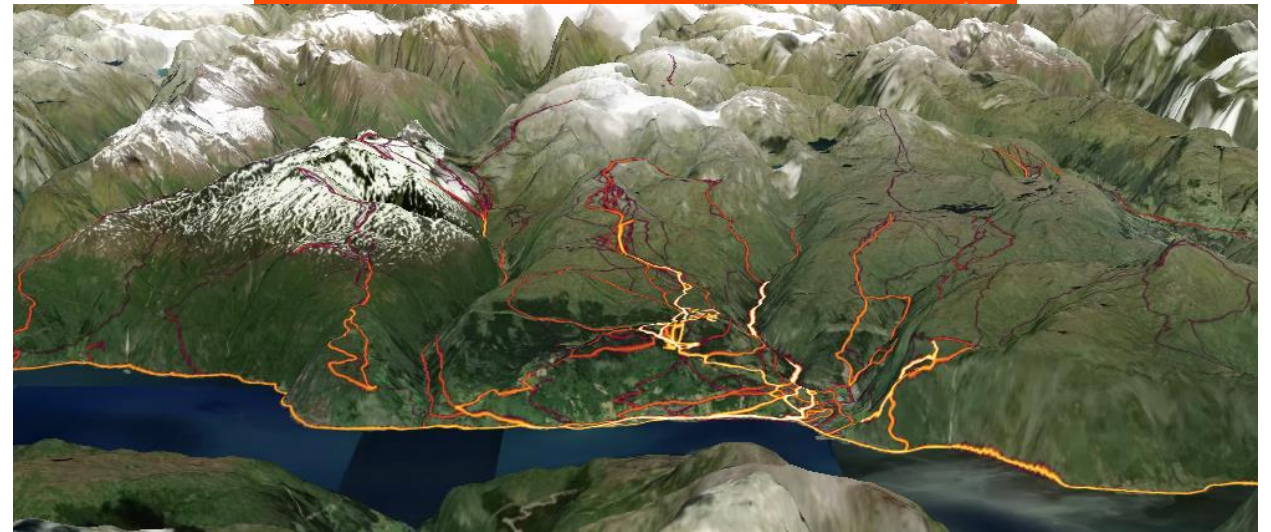
Hva er egentlig god dokumentasjon?

Dokumentasjon er informasjon som utgjør bevis på aktiviteter.

Med bevis menes her en bekreftelse på at en påstand er sann.

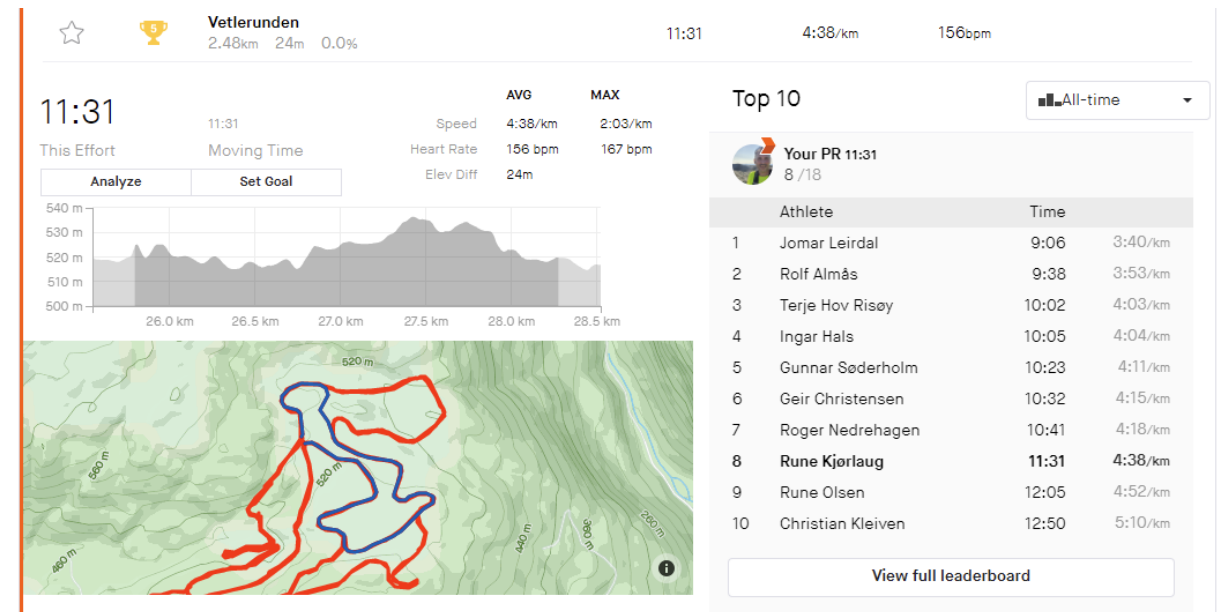
Kilde: Arkivverket - Sluttrapport Foranalyse for dokumentasjonsforvaltning og arkiv

Dokumentasjon av digitale løsninger, som i tillegg er designet for å dokumentere innhold, gir lang større bevisverdi enn det resultatet av en behandling i en løsning gir...

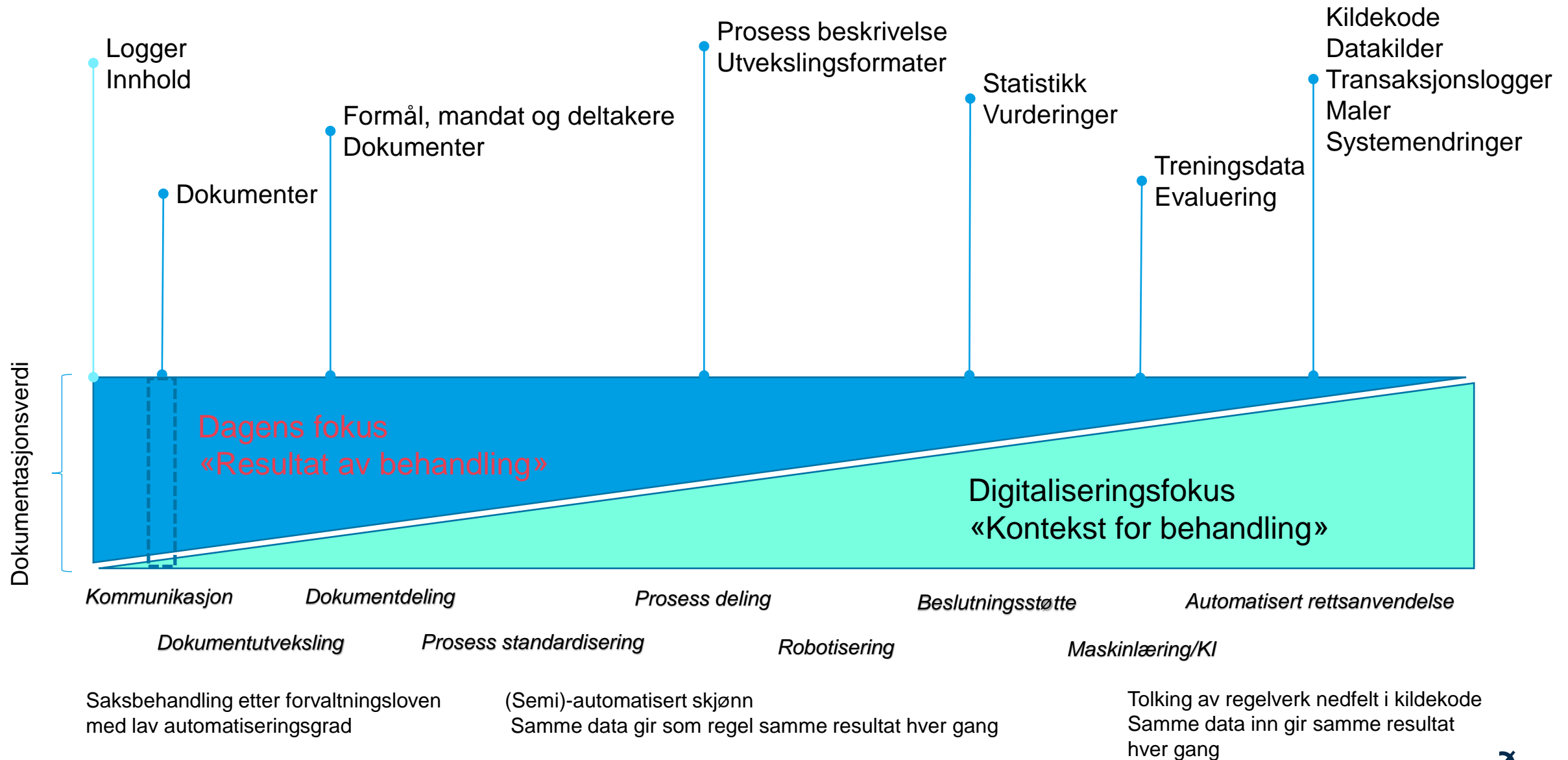
10.03.2019

You're the fifth fastest worldwide!

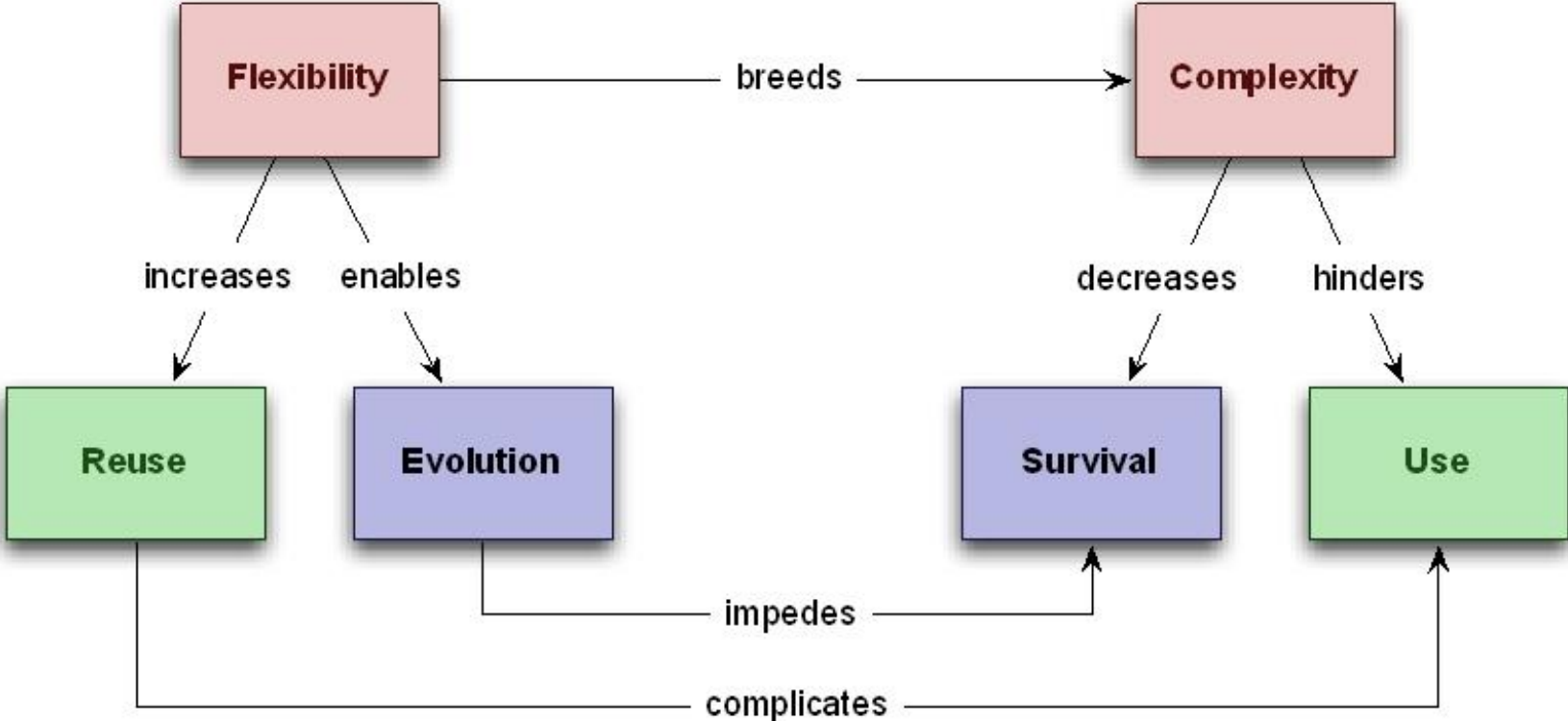
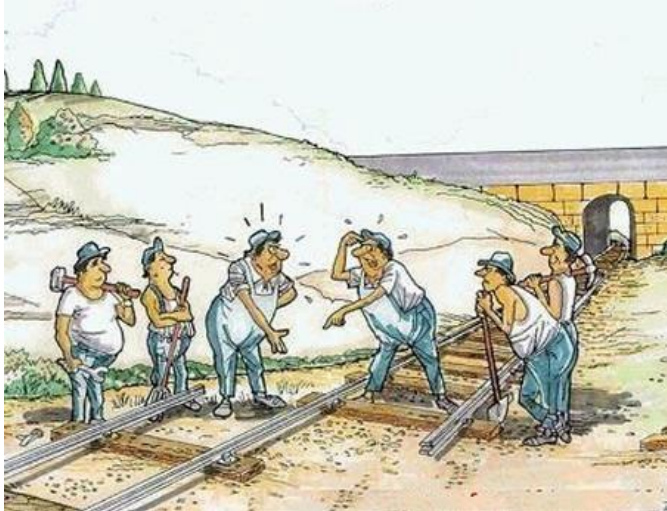
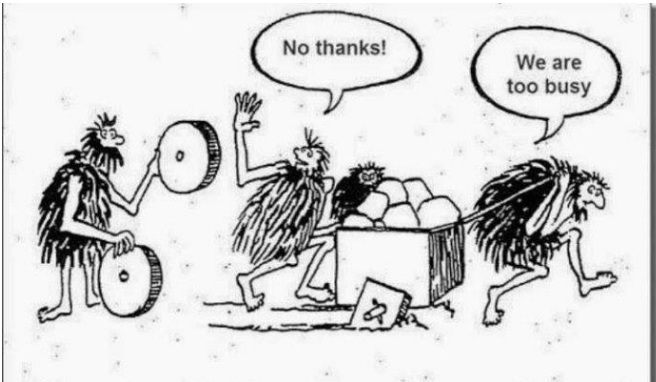

Skifte av fokus

Eksempel på dokumentasjonsartifakter

Men vi kan jo bruke Noark til dette?

Hva er koblingen til anskaffelser?

Digitalisering av offentlige anskaffelser

§ Anskaffelsesloven §4 setter rammen for prosessgjennomføringen:

(1) Følgende sakstyper behandles:

- a) Planlegging, styring og evaluering av organets anskaffelsesfunksjon, som inneholder dokumentasjon om: organets innkjøpsstrategi og innkjøpspolicy, interne instruksjoner og retningslinjer for organets innkjøpsvirksomhet og kontraktoppfølging, evaluering av organets innkjøpsvirksomhet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet

(2) Følgende sakstyper kasseres:

- a) Anskaffelser av varer og tjenester innen organets egenforvaltning.

Anskaffelsesloven §5 gir føringer for innholdet i prosessen

- b) Oppfølging av leveranser knyttet til anskaffelse av varer og tjenester innen organets egenforvaltning.

Dagens løsninger:

- Støtteverktøy for den som gjennomfører anskaffelser
- Fokus på prosess og etterlevelse, ikke innhold

Det vi ønsker å oppnå framover:

- Anskaffelser er et politisk virkemiddel – vi må kunne måle effekten
- Deling av data – krever strukturerte data og fokus på gjenbruk
- «den enkelte anskaffelse i sentrum» – ikke prosessen for den

Fremme gjennomføring av effektive og bærekraftige anskaffelser som fremmer innovasjon

Vi har litt samme utfordring som Arkivverket

1. Det er mulighetsrom i teknologi
2. Verktøy og standardfokus har bivirkninger

Men vi har handlingsrom:

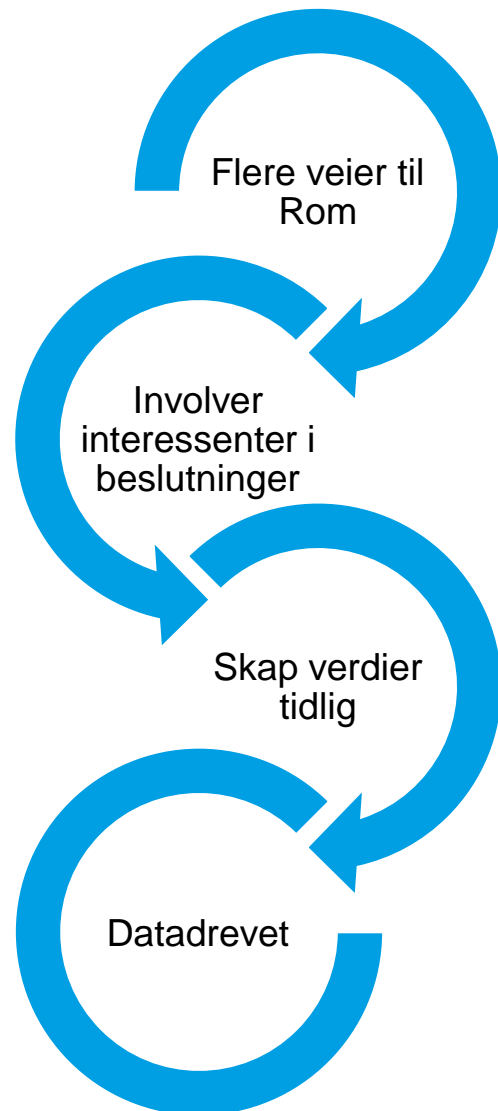
1. Innovasjon og bærekraft er politisk viktig
2. Anskaffelser er et viktig virkemiddel for endring

Men hvordan avlærer vi det gamle og utnytter det nye uten å skape for store bølger?

Hva tenker vi?

Kan vi glemme arkiv nå?

- Er det mulig å effektivisere arkivfunksjonen i staten?
  - Kanskje på sikt, men digitalisering og innovasjon er viktigere
  - Samordning av like arbeidsprosesser gir gevinst
  - Men sentralisering kan sementere dagens negative sider ved arkiv
  - Det største effektiviseringspotensialet ligger i å endre tankesettet (god dokumentasjonsforvaltning)
- Det er et kunstig skille mellom arbeids og arkivprosesser
  - Som medfører manglende interesse for arkiv
  - Teknologien gir muligheter
- Endring av lov er ikke nok, vi må stimulere til innovasjon
  - Arkivverket har tatt viktige steg i rett retning
- Det er et skrikende behov for endring
  - Dette er like mye forvaltnings- og digitaliseringspolitikk som arkivpolitikk
  - God dokumentasjonsforvaltning er grunnlaget for tillitt, åpenhet og demokrati i en digital hverdag?

Utnytt handlingsrommet i regelverket

- Regulatorisk sandkasse
- Søk unntak

Tenk innebygd arkiv

StartOff

Spre det glade budskap!

Direktoratet
for forvaltning og
økonomistyring